

- kommentar-/debattredaktør Jon Magne Lund
- debatt@vl.no
- ring: 22 310 417 mellom klokken 09.30 og 11.30
- post: Vårt Land, pb.1180, sentrum, 0107 Oslo
- verdidebatt.no

verdidebatt

«Vårt moralske problem er at vi påberoper oss en rett til å slippe ut mange ganger mer enn de fattige i verden»

Sigbjørn Grønås,
professor em. i meteorologi

Papirløse sultestreiker

Jeg merket det ved første øyekontakt. De møtte blikket mitt med et ordløst rop: «Se oss og hjelp oss til trygghet.»

Leif Jarle
Theis

● Daglig leder Kirkens Bymisjon i Bergen

KIRKEASYLANTER

En gruppe menn sitter i sofaen utenfor kontoret til Kirkens Bymisjon i Bergen, og vi forstår fort hva det går i. Papirløse migranter. Vi snakker sammen. De får et måltid. Vi avtaler å møtes på mandag for å rådslå hvordan vi lokalt kan støtte aksjonen for å styrke papirløses rettigheter i Norge. Kirkens Bymisjon sammen med nesten 40 andre organisasjoner har siden i fjor deltatt i aksjonen «Ingen mennesker er ulovlige».

Erfaringene fra Helsesenteret for papirløse, drevet av Kirkens Bymisjon og Røde Kors i Oslo, er at mange lever med alvorlige helseproblemer. Noen har levd i årevis i mottak. Andre har etablert seg med leilighet, og livnærer seg gjennom «legalt» eller svart arbeid. Inntil nylig fikk mange utstedt skattekort og har hatt jobber. Mange er hjemløse og tilbringer det meste av tiden utendørs eller hos venner. Sta-

Fra møtet om papirløses rettigheter i Johanneskirken i Bergen 11. oktober. Én av de 15 asylantene i kirken har trukket seg, resten er fortsatt i sultestreik.

Foto: Astrid Dalehaug Nordheim

tistisk sentralbyrå regner med at det kan være 18.000 papirløse migranter i Norge.

Kirkeasyl. Så får vi beskjed etter noen dager. 15 menn, deriblant dem vi møtte, er gått i kirkeasyl i Johanneskirken. De sultestreiker, redde for sine liv. De viser til hendelser bare noen dager tilbake. Kurdere med avslag ble sendt hjem, og de blir trolig i likhet med 19 år gamle Rahmin Rostamani som kom hit som mindreårig enslig asylsøker, sendt hjem til tortur og livsfare. Den norske politiskorten overleverte Rahmin til politiet i Teheran, og han sitter nå i det beryktede Evin fengselet og risikerer tortur og dødsstraff. Derfra er det en øredøvende taushet om hans situasjon.

Hva handler dette om? Det handler om politikk og følelser. Troverdige eller ikke troverdige historier. Krevende balansegang mellom konsistens, pragmatisme og humanisme og mye

mer. De etiske dilemmaene er utallige.

Nestekjærlighet. Dette om grunnleggende verdier som ansvar, respekt og menneskeverd. Det dreier seg om nestekjærlighet.

Kirken tar ikke stilling til enkeltsaker, og kirkeasyl er ikke et politisk virkemiddel. Kirkeasyl er en tilflukt mennesker tar når de i fortvilelse søker nødhavn og ber om beskyttelse. Da jages de ikke ut av kirken. Noen som vil verne om menneskets verd og respekt, kjenner plikt til å stille opp for dem.

Respekt kommer av det latinske ordet re-spectare – «se en gang til». Kirkeasylantene i Johanneskirken og alle de papirløse migranter i Norge, fortjener at vi ser en gang til. Det gjelder at vi ser en gang til og anstrenger oss for å få vite litt mer. Den som vil vite litt mer, kan gå inn på nettsiden papirløse.no og lese om aksjonen «Ingen men-

nesker er ulovlige».

Det gjelder lokale myndigheter som kan legge til rette for helsehjelp og mulighet til å sikre eget livsopphold. Og det gjelder nasjonale myndigheter som nå fra folkevalgte i Trondheim, Stavanger og Bergen, er oppfordret til å se på papirløses rettigheter og vurdere å gi det amnesti (en reguleringsordning) som Norge som ett av fem land i Europa enda ikke har gitt denne gruppen.

Så det er tid for å se en gang til på mange nivå og kanskje erkjenne humanitetens tyngdelov: «He ain't heavy – he's my brother».

SI DIN MENING

● verdidebatt.no/vigdisb

Vigdis Bratz utfordrer justisministeren som ikke er sikker på om han orker å vende tilbake til regjeringskvartalet etter 22. juli, til å hjelpe papirløse som ikke orker å reise tilbake til der terroren rammet dem.

Dumme lærarar

Ivar Lotsberg
● Volda

Ei undersøking tyder på at intelligensen til lærarane har gått ned.

Mange andre ting er viktigare for ein lærar enn IQ, blir det så sagt.

På 60-talet var ein intelligens-test med i opptaksgrunnlaget til 4-årig lærarutdanning. Aspirantane vart prøvde i mange fag, og kvart fag kunne gje eit visst tal poeng. Topp IQ ga 10

poeng, norsk skriftleg 8 poeng, dei andre faga mindre. Det synt seg også at høg IQ hadde god samanheng med prestasjonane i faga.

På 60-talet rasa det ein debatt om kva son var viktigast for ein lærar: Fagkunnskap eller peda-

gogisk kunnskap. I sin avskilstale til kandidatane ved Stord lærarskule serverte inspektøren ein gong følgjande replikk: «Det finst sikkert hundre ulike metoder til å lære frå seg det ein kan, men ingen brukbar metode til å lære frå seg det ein ikkje kan.»

Klima og avlat

Sigbjørn Grønås
● Professor em. i meteorologi, Universitetet i Bergen

ENERGI I U-LAND

Regjeringen har lagt fram planer om storstilt satsing på fornybar energi i uland. Tiltaket virker prisverdig, men så lenge Norge omtrent ikke gjør noe med egne utslipp og ikke vil endre oljepolitikken, oppfører vi oss som et herrefolk som nekter å gå til den moralske roten av klimaproblemet.

Uten at rike land omdannes til samfunn praktisk talt uten bruk av fossilt drivstoff, kan klimaendringene ikke stabiliseres. Det er riktig at framtidig økning i utslippene primært vil komme i uland, men det fratar ikke rike land hovedansvaret. Vårt moralske problem er at vi påberoper oss en rett til å slippe ut mange ganger mer enn de fattige i verden.

Mest. Det er trolig ingen land i verden som forbruker så mye som Norge. På tross av vår vannkraft er klimautslippene i Norge blant de høyeste i Europa per innbygger. Vår levemåte bidrar til lidelser for våre etterkommere og for naturen. Om stadig flere kan leve som oss, er klimakatastrofen en sikker konsekvens.

Stabilisering av klimaendringene krever at 70 prosent av kjente kilder av fossilt drivstoff ikke kan drives ut. Videre kan verden ikke utnytte oljesand og skiferolje. Flere i regjeringen uttrykker at det beste Norge kan gjøre for klimakutt er å pumpe opp så mye petroleum som mulig. Videre støtter regjeringen Statoils prosjekt for å utnytte ukonvensjonelle kilder, spesielt oljesandprosjektet i Canada som gir skitnere energi enn kull. Den legger også opp til et stadig økende forbruk.

«Grønnvask». På denne bakgrunn er regjeringens satsing i uland bare en billig «grønnvask» av politikken for å slippe å sette inn effektive klimatiltak hjemme. Det kalles avlat.